

Høsten af Roefrø i 1909 og Frøpriserne i Vinteren 1909—10.

Af L. Helweg.

I Tidsskrift for Landbrugets Planteavl blev der afvigte Sommer offentliggjort en Beretning om Høstudbytte og Roefrøpriser i det forløbne Aar, og det blev stillet i Udsigt, at der herefter hvert Aar vilde fremkomme en lignende Beretning.

Ligesom sidste Aar er det Materiale, der er lagt til Grund for Beretningen, skaffet til Veje ved Udsendelse af Spørgeskemaer til en Del af Landets større Roefrø-Grossister og andre særlig Sagkyndige paa det paagældende Omraade.

Runkelroer.

Høstudbyttet af Runkelroefrø har i 1909 kun været omkring ved 1000 Pd. Frø pr. Td. Ld. Gennemsnitlig regner man 2000 Pd. pr. Td. Ld. aarlig; Frømarkerne har altsaa i 1909 ikke givet mere end halvt saa stort Udbytte som i et normalt Aar. I de sidste 15 Aar har Runkelroerne kun een Gang givet et omtrent lige saa daarligt Udbytte, nemlig i 1902.

Ligesom i 1902 var Sommeren meget kold og vaad, og som Følge deraf blev Frøets Spireevne ofte svækket. Planternes Blomstring blev ved at fortsættes langt ud paa Efteraaret, og disse sent blomstrende Planter gav en Masse Smaafrø, som maatte renses fra, da det var goldt og ude af Stand til at spire. Planterne holdt sig længe grønne, og Frømodningen begyndte først 4—6 Uger senere end i et normalt Aar. Dernæst bevirkede den vedholdende Taage og Regn i Oktober og November, at mange Frøpartier blev indhøstede i halvtør Tilstand og at Tørringen af det aftærskede Frø paa Lofterne

blev mere eller mindre mangelfuld eller i hvert Fald tog uforholdsmæssig lang Tid. En saadan langsom Tørring af Runkelroefrøet er altid i høj Grad skæbnesvanger for Spiringsenergien, selv om det undgaas, at Frøet mugner, og der er derfor forekommet ikke saa ganske faa Partier, som kun har haft en Spireevne af under 30—40 pCt. Hvor meget af det Frø, som har været avlet sidste Sommer, der er blevet kasseret paa Grund af for ringe Spireevne, kan ikke opgives, men at det er over 100 000 Pd., er i hvert Fald givet.

Endvidere skal bringes i Erindring nogle Forhold, som der allerede i sidste Beretning blev gjort opmærksom paa under Omtalen af Udsigterne for Høsten i 1909 (jvf. Tidsskriftets 16. Bind, Side 531). For det første blev omtalt, at de med Stamfrø i 1908 tilsaade Arealer var betydelig mindre end i de nærmest foregaaende Aar, da flere Frøhandlere, paa Grund af Usikkerheden ved Avl af Runkelroefrø her til Lands, havde bestemt sig til at indskrænke deres Hjemmefrøavl af Runkelroer. Dernæst blev oplyst, at der var raadnet saa mange Frøroer i Kulerne, at det Areal, der blev tilplantet i Foraaret 1909, meget almindeligt var en Tredjedel eller Halvdelen mindre, end man havde gjort Regning paa.

Der ses altsaa at have været et Sammentræf af uheldige Omstændigheder, nemlig abnormt lavt Høstudbytte, store Frøpartier kassable paa Grund af daarlig Spireevne samt stærk Indskrænkning af de med Frøroer tilplantede Arealer, og Følgen heraf er bleven, at det hjemmeavlede Runkelroefrø viste sig ganske utilstrækkeligt til at dække Efterspørgselen. Det fremgaar af sidste Høstberetning, Side 537, at havde Arealet med Frøroer været lige saa stort som i 1907, og var der avlet 2000 Pd. Frø med normal Spireevne pr. Td. Ld., vilde der sandsynligvis af dansk Runkelroefrø have været nok til Dækning af Landets Forbrug. Da Høstudbyttet imidlertid kun var 1000 Pd., og da Frøarealerne var formindskede, og store Frøpartier med daarlig Spireevne maatte kasseres, blev Situationen ved Sæsonens Begyndelse den, at der ikke kunde antages at være mere Runkelroefrø af dansk Avl i Markedet, end der vilde medgaa til Udsæden paa ca. $\frac{1}{4}$ af Landets Runkelroemarker; Resten har altsaa i Aar maattet tilsaas med Frø af udenlandsk Avl.

I Tyskland var der i Foraaret 1909, ligesom herhjemme, tilplantet meget mindre Arealer med Runkelroer end paaregnet,

idet nemlig en stærk Frost i Efteraaret 1908 havde anrettet store Ødelæggelser paa Frøroerne. Priserne paa udenlandsk Runkelroefrø blev derfor straks fra Efteraaret af ansatte ualmindelig højt. Tysk Barres er solgt til en Pris af 65—75 Kr. pr. 100 Pd. og Eckendorfer til 80—85 Kr. pr. 100 Pd. Af den engelske Sort Gate post er der solgt ret betydelige Kvantiteter til en Pris af ca. 72 Kr. pr. 100 Pd.

Der blev i sidste Aars Høstberetning anført, at Frøpriserne maatte ventes i den nu afsluttede Sæson at blive saa høje, som de ikke havde været i mange Aar, og denne Forudsigelse har fuldt ud bekræftet sig. Frøpriserne herhjemme har været for:

Barres af 1. Klasses Stammer 100 Kr. pr. 100 Pd.

Eckendorfer af 1. Klasses Stammer 100—120 Kr. pr. 100 Pd.

Denne Pris holdt sig fast hele Sæsonen igennem, men allerede i Februar var det umuligt at opdrive Frø af 1. Klasses Stammer af dansk Avl i en gros-Handelen. Der blev fra den Tid af kun forhandlet Frø af udenlandsk Avl og uden Angivelse af Stamme til 65—85 Kr. pr. 100 Pd. Utvivlsomt er der i Aar solgt en Del Runkelroefrø herhjemme af en tvivlsom Kvalitet, hvad Stammeegenskaber angaar. I mange Tilfælde har Frøhandleren ment, at det var at foretrække at lade Kunden faa Frø af ukendt Afstamning, men med paalidelig Spireevne, fremfor at levere ham Frø af dansk Avl, men med saa ringe Spireevne, at Roedyrkeren kunde risikere slet ingen Roer at faa i sin Mark.

De høje Runkelroefrøpriser i Forbindelse med Vanskeligheden ved at sikre sig Frø af gode, danske Stammer har haft til Følge, at mange Landmænd har indskrænket deres Runkelroearaler og har saaet Kaalroer i Stedet. Forbruget af Runkelroefrø er derved formindsket ret betydeligt i Aar, og det viser sig som Følge deraf, at mange Købmænd, Frøhandlere og Røefrø-Grossister nu ved Sæsonens Afslutning mod Forventning er »brændt inde« med større eller mindre Kvanta Barresfrø, som man er nødt til at overgemme for om muligt at faa det solgt næste Foraar. Af Eckendorferfrø synes der derimod ikke at være noget nævneværdigt Lager hverken i Indlandet eller Udlandet. Saafremt det Barresfrø, der skal overgemes, har god Spireevne, kan det være lige saa brugbart til Udsæd næste Aar som i Aar, men da det er opkøbt til en abnorm høj Pris, og

denne ganske sikkert ikke bliver staaende til næste Aar, vil sligt Frø bringe Forhandlerne store Tab.

I sidste Beretning blev det omtalt, at der var forekommet Frøpartier, som fra Efteraaret spirede med 70—90 pCt., men som efterhaanden tabte Spireevnen mere og mere, saaledes at Spiringsprocenten hen imod Saatiden ofte endog var dalet til 20—40 pCt. Man har atter i Aar gjort Erfaring i den Retning, og Tilfældenes Antal har været adskilligt flere end i Fjor. Nogle mener at have bemærket, at jo højere Vandprocenten er i Frøet, i desto højere Grad er Spiringsprocenten tilbøjelig til at tabe sig under Lagringen.

For at give en Oversigt over de vekslende Frøpriser i de enkelte Aar er i nedenstaaende Tabel sammenstillet Frøpriserne af danske Runkelroestammer for de sidste 5 Aar i Kr. pr. 100 Pd.

	1905—06	1906—07	1907—08	1908—09	1909—10
Barres	32—35	25—26	40	40—45	100
Eckendorfer...	—	33	45	35—40	120

Som man vil se, er en gros-Prisen i 1909—10 omtrent fire Gange saa høj som i 1906—07. Det maa erindres, at det her, som ogsaa ved de senere Prisangivelser, er den Markedspris pr. 100 Pd., som Roefrø-Grossisten har faaet hjem, der er opgivet. Den Pris, som Frøavlere faar, ligger 20—25 pCt. under den anførte Pris, og ved Salg af Partier paa 1000 Pd. ned-sættes Prisen med 10 pCt., for Partier paa 5000 Pd. og der-over med 15—20 pCt.

Hvad Udsigterne for den kommende Høst angaar, da er de særdeles gunstige. Frøroerne er overvintrede udmærket, og der er i Foraaret overalt tilplantet fuldt saa store Arealer, som Avlerne havde gjort Regning paa. Hvis ikke Sygdom eller andre Uheld støder til, kan vi derfor vente en meget stor Avl til Sommer, og der kan derfor næppe være nogen Tvivl om, at vi faar lave, maaske endog meget lave, Priser til Efteraaret. Dette vil særlig afhænge af, at vi ikke faar en altfor tør Sommer, thi i saa Fald vil nemlig Kaalroerne sandsynligvis erhverve sig mange nye Velyndere blandt Landmændene paa Øerne, og Runkelroerne vil da have vanskeligt ved at vinde det Areal tilbage, som de har tabt i Aar paa Grund af de høje Priser paa Runkelroefrø. En Udvidelse af Kaalroearalet paa Runkelroearalets Bekostning vil selvfølgelig medføre et tilsvarende mindre Forbrug af Runkelroefrø, og naar saa hertil kommer

de overgemte Partier, der ligger fra Salget nu i Foraaret, kan vi meget let faa Overproduktion og deraf følgende smaa Priser.

Kaalroer og Turnips.

Rapsjordlopperne, som havde anrettet saa store Ødelæggelser paa Frømarkerne i 1908, har i 1909 saa godt som slet ikke vist sig. Derimod anrettede Rapsbiller og navnlig Kaalgalmuggen og Snudebiller ret betydelig Skade. Følgen er bleven, at Kaalroerne kun har givet 900—1100 Pd., Turnipsen 800—1000 Pd. Frø pr. Td. Ld. Altsaa har Udbyttet for begge været noget under Middel (jvf. Tidsskriftets 16. Bind, Side 537). Da hertil kommer, at der i 1908 var udlagt betydelig mindre Arealer til Frøavl end i de foregaaende Aar, blev Følgen den, at der langtfra blev avlet tilstrækkeligt til at tilfredsstille Efter-spørgselen. Der er derfor bleven indført ret betydelige Mængder skotsk og engelsk Bangholm- og Yellow Tankard-Frø. Det er flere Aar siden, at dette er overgaaet Danmark, og det bør ikke gentage sig.

Frøpriserne har i hele Sæsonen holdt sig ret faste. Prisen var for:

Bangholm af 1. Klasse . . . 52 Kr. pr. 100 Pd.
Shepherd - 1. — . . . 55—60 Kr. pr. 100 Pd.

I de første Uger af Sæsonen var Prisen noget højere, men den dalede ret pludselig. Frø uden Opgivelse af Stamme har holdt sig ved 48—50 Kr. pr. 100 Pd. Skotsk Bangholm blev i Efteraaret udbudt til 45 Kr., men Prisen dalede lidt efter lidt i Løbet af Vinteren, indtil den i April var naaet til 36 Kr. pr. 100 Pd. Skotsk Shepherd har holdt sig ved 50 Kr. hele Sæsonen.

For Turnips stiller Frøpriserne sig saaledes, at Yellow Tankard og Fynsk Bortfelder har holdt sig ved 52 Kr. Skotlands Priser paa Yellow Tankard var i Oktober 40—45 Kr., men dalede i Løbet af Vinteren og var i Marts naaet til 36 Kr.

Priserne paa Bangholm, Yellow Tankard og Fynsk Bortfelder har i April Maaned vist Tilbøjelighed til at falde lidt, dels fordi der enkelte Steder ligger mindre Partier saavel her i Landet som i Sverige, og dels fordi Udsigterne for den kommende Høst tegner saa særlig godt.

Overproduktionen i Fjor af Fynsk Bortfelder, som var Skyld i de urimelig lave Priser, havde til Følge, at svenske Frø-

handlere, navnlig i Sydsverige, forsynede sig med Frø til to Aar. Der har derfor i Aar ikke engang været Afsætning for det halve Fynsk Bortfelder af, hvad der ellers plejer at blive eksporteret til Sverige. Nogen større Skade synes der dog ikke at være sket derved. Det ser nemlig ud til, som om denne Mindreudførsel til Sverige af Fynsk Bortfelder har kunnet gaa omtrent lige op imod den Merindførsel, der, som ovenfor bemærket, har været af skotsk Bangholm og Yellow Tankard.

Prisen i Kr. pr. 100 Pd. har i de sidste 5 Aar været:

	1905—06	1906—07	1907—08	1908—09	1909—10
Bangholm	30—36	60	45—55	32	52
Yellow Tankard..	30—40	50—60	30—35	24	52
Fynsk Bortfelder.	25—20	50—60	30—35	24	52

Udsigterne for den kommende Høst er særdeles lovende, og hvis ikke uforudsete Uheld støder til, vil der blive en stor Avl i Aar. Det er derfor ret naturligt, at de Frøhandlere, der endnu ikke har udsolgt, søger at realisere deres Lager, da det ikke er sandsynligt, at vi næste Aar blot tilnærmelsesvis kan opretholde de gode Priser, vi har haft i denne Vinter.

Gulerødder.

Der avles nu til Dags kun forholdsvis lidt Gulerødsfrø herhjemme. Udbyttet har været 400—600 Pd. pr. Td. Ld., men Spireevnen har i flere af Partierne været saa ringe, at det var nødvendigt at kassere dem. Avl af Gulerødsfrø i Udlandet efter dansk Stamfrø har givet 800—1000 Pd. pr. Td. Ld., og Spireevnen i dette Frø har været upaaklagelig.

Priserne har i de sidste 5 Aar stillet sig saaledes i Kr. pr. 100 Pd.:

	1905—06	1906—07	1907—08	1908—09	1909—10
Champion....	100—125	75—125	90	80—90	150
Stensballe...	—	—	—	125—150	200

For Gulerødder har altsaa, ligesom for Runkelroer, Priserne i 1909—10 været højere end i noget af de foregaaende Aar.

Angaaende Udsigterne for den kommende Høst kan kun udtales, at Rødderne er overvintrede godt, og Frømarkerne ser foreløbig lovende ud.

Jeg sluttede sidste Aars Høstberetning med at advare imod, af de dengang forudsete, høje Frøpriser at lade sig forlede til at kaste sig over Avl af Roefrø. Jeg vil gerne, under Henvisning til den dengang fremførte Motivering (jvf. Tidsskriftets 16. Bind, Side 537), gentage denne Advarsel ved denne Lejlighed. Der er ikke mindste Sandsynlighed for, at vi beholder de høje Priser, som et Sammentræf af forskellige Uheld paa Produktionens Omraade har fremkaldt; tværtimod vil der efter alle Solemærker at dømme blive Overproduktion og dermed følgende lave Priser paa alt Rodfrugtfrø i den kommende Sæson.

København, i Maj 1910.
